

NOORD-BRABANDER.

Dingsdag 30 Julij

DICERE VERUM QUID VETAT?

HOBATIUS.

KERKELIJKE STAAT

R O M E.

In den morgen van den 12den Junij heeft Z. H. een openbaar Consistorie gehouden om den hoed aan de nieuwe kardinalen uit te reiken.

Na deze plegtigheid bepleitte de graaf *Bonaventura Orfei*, een der Advokaten Consistoriaal, voor de tweede reis in tegenwoordigheid van den H. Vader de zaak der zaligverklaring van den Eerwaarden dienaar Gods, Pater *Franciscus-Xaverius-Maria Bianchi*, van de Congregatie der klerken regulier van St. *Paulus*, geboren te Apino, in het bisdom van Sora, den 2den Decem-ber-1743, en overleden te Napels den 31sten Januarij 1815.

Na afloop van het openbaar Consistorie hield de H. Vader een geheim Consistorie, waarin hij, na, volgens gebruik, den mond aan de nieuwe kardinalen gesloten te hebben, tot de volgende kerken voorstelde: als voor.

De Bisschoppelijke kerk van *Cariati*, den eerwaarden pater *Nikolaas Golia de Cosenza*.

De Bisschoppelijke kerk van *Catane*, den eerwaarden pater *Pelle Regano d' Andria*.

De Bisschoppelijke kerk van *Agatopolis in Part*, den eerwaarden pater *Franciscus Adelaïde Adolphus Lanneluc*, Vikar-generaal van *Toulouse*.

De Bisschoppelijke Kerk van *Auréliopolis in part*, den eerwaarden Pater Graaf *Antonius de Schaaffgotsche de Bruun*.

De Bisschoppelijke Kerk van *Abila in part*, den eerwaarden Pater *Alexander Scialdone* van *Capua*.

De Bisschoppelijke Kerk van *Lorima in part*, den eerwaarden Pater *Vitalianus Provenaro de Canasora*.

Vervolgde de Bisschop de kardinalen, volgende in de Consistorie, welke het woord dragen en verhoorden elk hunner naar zekere Congregatien.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 26en Julij.

Men leest in de *Gazette Universelle de Leipzig* een artikel over het Pruisisch regt, waarin deze zonderlinge verklaring voorkomt dat „De geest van het Pruisisch regt zich zoo ver verwijderd van dien des roomschen of duitschen regts, als het protestantismus zich van het Catholicismus verwijderd.” In ditzelfde artikel wordt nog gezegd dat men in Pruisen de hoogleeraars Stoelen niet kan vertrouwen aan professoren, „die dezelve tot het leerstellige van eenen tijd, die niet meer bestaat, willen terugbrengen.” Indien dergelijke grondstellingen wezenlijk moeten gevolgd worden, hoe is het dan mogelijk voor een Catholiek, oprecht Catholiek de kerkelijke dogmen te onderwijzen en welk onderwijs zal men aan de Catholijke studenten over hunne eigene kerk geven, wanneer men op een stelselmatige wijze hunnen afval zoekt aan te moedigen?

— De Staten van het Hertogdom *Coburg* hebben zulk eene verklaarde oppositie aan den dag gelegd met het weigeren van vele geld-aanvragen, dat de regerende Hertog de stendenvergadering heeft onthouden.

— *Berlijn* 10 Julij. De beruchte *Ellendorf*, wien men dikwijls verweten heeft alleen Catholiek bij naam te zijn; heeft in de Catholijke kerk dezer stad de huwelijksroepen met eene Protestantsche vrouw doen afkondigen en heeft bij die gelegenheid de heilige Sacramenten der Biecht en Communie uit handen van den heer *Brinkman* ontfangen, zonder openlijk zijne schandelijke werken te hebben ingetrokken en herroepen.

(Courrier van Frankenland.)

— *Rechlinghausen* (Westfalen) 13 Julij. Den 9den en 10den dezer heeft onze waardige Bisschop *Gaspard Maximilian*, baron de *Droste de Vischering* het H. Sacrament des Vormsels toegediend. Nooit heeft zich zulk eene groote geestdrift onder al de klassen der inwoners geopenbaard, die als om strijd zich beijverden de vreugde en eerbied aan den dag te leggen, welke zij bij de beschouwing van hunnen dierbaren

herder ondervonden. Het klein getal Protestanten, hetwelk onder ons woont heeft derzelve vreugdebetuigingen bij de onze gevoegd, waarvoor wij hun erkentelijk zijn.

(Dit artikel is des te merkwaardiger uithoofde het in de *Courant van Elberfeldt*, die het Pruisisch Gouvernement geheel is toegedaan, getrokken is).

— Men weet nog niet of de kanunniken honorair, welke korten tijd voor de verkiezing van den bisschop van *Trier* door het gouvernement tot werkelijke kanunniken waren benoemd, al of niet de bevestiging van *Rome* zullen erlangen.

Men moet hun echter regt doen wedervaren over hun gedrag als kanunniken honorair bij de verkiezing. Allen hebben voor den heer *Arnoldi*, die door het Gouvernement niet wordt goedgekeurd, gestemd.

ENGELAND.

LONDEN den 8sten Julij.

De Chartisten hebben bij de Ieren verzoeken gedaan, welke te *Birmingham* verblijven en die ten getalle van 1000 personen zijn, ten einde zich bij hun te voegen; doch hunne voorstellen zijn van de hand gewezen. Zij zijn woedend over deze weigering.

Men vreest insgelijks voor onlusten te *Stafford* uithoofde de fabrickanten den taks der dagloonen op den ouden voet hebben terug gebracht. Sedert eenige dagen weigeren de werklieden te werken. Zij, die vaders van huisgezinnen zijn, bevinden zich in eene ongelukkige gesteldheid; de andere hebben de stad verlaten. De fabrickanten weigeren alle toegeeflijkheid, zoolang de werklieden zich van de zogenoemde Vereeniging niet afzonderen.

Eene dergelijke ongerustheid heerscht te *Dudley*, alwaar de werklieden een *Meeting* gehouden hebben, in welke zekere *Lindon* de verzoeken van de fabriekanten en naar de weggeens overbrengen; pakkens doorloopen dag en nacht de straten. (*Standard*).

— Uit *New-Orleans* wordt onder dagteekening van den 18den Junij gemeld:

Men spreekt hier veel van het verschijnen van vele Cholera gevallen, welke dezer dagen in deze stad zijn opgemerkt geworden. De meeste verlichte menschen zijn van gevoelen dat de geneesheeren de teekenen der gewone Cholera-morbus verwarren met de teekenen der azialische Cholera; niettegenstaande zijn er geruchten van sterfgevallen verspreid, die in de laagste gedeelten der Stad zouden hebben plaats gehad.

FRANKRIJK.

PARIJS den 26sten Julij.

De vervolging, welke met zoo vele woede te *Tong-king* en in het *Cochinchina* plaats heeft, heeft een onzer landgenooten getroffen. De Eerwaarde Heer *Borie*, Priester uit het bisdom van *Tulle*, missionaris apostoliek te *Tong-King*, heeft den marteldood ondergaan. Twee jaren geleden schreef die Priester aan zijne vrienden over de vervolgingen tegen de ongelukkige christenen van dat land, waar hij het Evangelie predikte, vervolgingen waarvan hij zelf het slagoffer is geworden. De dood van dezen Herder is, heilig en kostbaar voor God; hij heeft roemrijke strijden gestreden is overwinnaar gebleven en thans versiert de luisterrijke kroon der martelaren zijn hoofd. Hij is voor ons een voorspreker te meer in den Hemel. Eerst in 1830 had hij het bisdom van *Tulle* verlaten om zich aan de vreemde missien toe te wijden.

(Gazette du Centre.)

— Het gouvernement heeft vermoend voor de drie Julijdagen eenige veiligheidsmaatregelen te moeten nemen. Men verzekert dat de troepen voor een groot gedeelte gedurende de julijfeesten zullen geconsigneerd blijven en de posten overal verdubbeld worden. Deze voorzorgen hebben echter niets verontrustends.

— De laatste berigten uit *Alexandrie* houden in dat *Ibrahim-pacha* zich op *Koniach* rigtte, welke plaats slechts vijf of zes dagen reizens van *Constantinopel* gelegen is. Twee Tartaren zijn naar *Hust* gezonden om hem te bevelen, tegen welken prijs ook de vrede te sluiten.

De admiraal *Lalande* heeft van den ambassadeur bevel bekomen om het turksche eskader te naderen en hetzelfde te dwingen in de Dardanellen terug te keeren.

— Men verzekert dat de turksche krijgsgevangenen verzocht hebben om in het Egyptische leger dienst te nemen, doch men heeft hun bevel dat zij naar het Hejaz zouden gezonden worden. Deze krijgsgevangenen zijn, zegt men, ten getalle van ongeveer 1000.

— Het is thans vast besloten zegt de *Gazette des Tribunaux*, dat het hof der pairs niet voor de maand November aaustaande de tweede reeks der beschuldigten, welke voor hetzelfde moeten verschijnen zal behandelen. De Commissie voor de invrijheidstelling moet eerstdaags bijeenkomen om al diegenen te ontslaan, ten wienslaste geene genoegzame bezwaren bestaan.

Het getal gevangenen belooft nog meer dan twee honderd.

— Mgr. de Bisschop van Angers heeft de laatste kerkelijke be- dieuingen ontvangen. De prelaat is kalm en gelaten. Men vreest voor zijn leven.

— Eene Catholijke Kapel van eene tot hertoe onbekende pracht in Engeland is te Eveningsham geopend; en heeft 300,000 ponden ster- ling gekost.

TELEGRAFISCHE DEPÊCHE

Perpignan den 24sten Julij 1839.

„ De Generaal *O' Donnell* heeft den 17den met 14000 man 11 bataljons Carlsten, welke rondom Lucena verschanst waren, aan- gevallen; hij heeft hunne stellingen ingenomen en den Generaal *Aznar*, die in de stad zonder levensmiddelen was, verlost.

— Correspondentien uit Constantinopel van den 8sten Julij houden het volgende in. De Admiraal *Lalande* heeft overeenkomstig de instructien, die hem gezonden waren, alle pogingen aangewend om het uitzeilen van het Turksche eskader voor te komen. Hij is zelfs aan boord van het Admiraalschip *Mamouthir* gegaan, hopende van den *Kapudan* Pacha te verkrijgen, dat het eskader zich niet zoude bewegen. Dit lang onderhoud is vruchteloos geweest; hij heeft zich vervolgens naar Ourlac begeven en eene korvet afgezonden, welke gezamenlijk met eene Engelsche brik al de bewegingen der Turksche vloot volgt.

— Berigten uit Alexandrie van den 6den houden bijzonderheden in over den veldslag van Nezib. Den 20sten heeft de Egyptische kavallerie te Meza een aanzienlijk korps kavallerie, ondersteund door eene ontzettende artillerie, ontmoet. De overmagt van de Egyptische artillerie heeft na vele uren strijdens over den tegenstand der tur- ken gezoverigd. „ Des anderen daags heeft *Ibrahim* al zijne over- winnende troepen laten uitrusten. Den 22sten had een vuriger ge- vecht tusschen de beide kavallerien plaats; de Turksche kavallerie, genoodzaakt om bij het gros van het leger terug te trekken, heeft twee stukken geschut in de magt der Egyptenaren gelaten. *Ibrahim* heeft daarop met woede het gros van het Turksche leger, hetwelk hem was te gemoet gegaan, aangevallen. Na een gevecht van drie uren zijn de Turken genoodzaakt geweest het veld te verlaten, met een aanzienlijk verlies aan dooden en gekwetsten, latende in de magt der overwinnaars 6000 krijgsgevangenen, waaronder een zeker getal Engelschen gevonden werden, die verklaarden dat zij allen als toeschouwers den strijd hadden bijgewoond.

De Turksche Kavallerie die twee beduidende nederlagen beproefd heeft, wordt door vier Pachas gekommandeerd. — De Admiraal *Stapford*, werd binnen 48 uren verwacht.

— Berigten uit Weenen van den 17den dezer houden het volgende belangrijke in.

Heden ontvangt men langs buitengewonen weg de tijding dat de turksche vloot de Dardanellen verlaten heeft en even nabaar vertrek de Egyptische vloot heeft ontmoet en dat een verschrikkelijke zee- slag zou hebben plaats gehad, waarmede door de Egyptische de Turksche zee vernield zijn.

— Eene andere Correspondentie uit Constantinopel van den 8sten den 17den te Weenen ontvangen, deelt de volgende belangrijke tijdingen mede:

De *Capitan* pacha heeft, geheel strijdig met de bevelen van zijn Gouvernement, de gansche Turksche vloot onder zeil doen gaan om zijne diensten aan *Mehemed-Ali* aan te bieden en vervolgens met de vereenigde Egyptische en Turksche vloeten te Constantinopel terug te komen, om het nieuwe ministerie, hetwelk uit zijne tegen- sters zamengesteld is, omver te werpen.

Overigens was te Constantinopel alles rustig.

Volgens eenen lateren brief van den 19den heerschte te Constanti- nopel groote ongerustheid bij het vertrek der laatste tijdingen. Men wist niet wat er van de turksche vloot, zamengesteld uit 39 schepen, geworden was. Zij had de Dardanellen in tegenwoordigheid van drie fransche schepen verlaten, die den doortogt niet hebben kunnen beletten.

De *Gazette van Augsburg* van den 22sten beschuldigt den admiraal *Roussin* en lord *Ponsombij*, ambassadeurs van Frank-

rijk en Engeland den *Capitan* pacha te hebben aangezet om met zijne vloot de Dardanellen te verlaten, en einde de Egyptische vloot te ontmoeten; deze beschuldiging geeft aanleiding te gelooven dat al de Mogendheden het over den te volgen loop niet geheel eens zijn.

BELGIË.

BRUSSEL, den 27sten Julij.

Men verneemt dat Mgr. den Bisschop van Brugge dezer dagen eenen herderlijken Brief zal afschrijven om zijne afgebrande hoofdkerk aan de edelmoedigheid der geloovigen en alle vrienden der kunst aan te bevelen; de kosten welke de herstelling der Ca- thedrale Kerk zal veroorzaken zijn onberekenbaar. De leijen voor de daken en den toren alleen, welke negentig duizend franken moeten kosten.

Men blijft aanhoudend deze ramp aan onvoorzigtigheid, zoo niet aan kwaadwilligheid, der werklieden toeschrijven.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, den 29en Julij.

Dingsdag den 23sten dezer heeft Mgr. Baron de *Wijckerslooth*, Heer van Schalkwijk, Bisschop van Curium, het H. Sacrament des Vorm- sels in de R. K. kerken van Vlaardingen en Kethel toegediend. Woensdag daaraanvolgende had dezelfde plegtigheid te Schiedam plaats.

ALGIERS — CONSTANTINE, VOORTGANG VAN HET CATHOLICISMUS.

Uittreksel uit Brieven van den abbé *Suchet* van den 2en Junij 1839.

„ Wij bereiden ons voor zegt de schrijver tot het hooge feest van H. Sacramentsdag. De Arabieren en Joden die heden even als naar gewoonte, de Hoogmis in grooten getalle bijwonen, zijn als in verrukking geweest toen ik hun deze groote plegtigheid mede- deelde. Des avonds ging ik bij den Gouverneur van Constantine om hem te verzoeken mij eenige schoone tapijten, eenige bloem- vazen enz, voor het feest van onzen God mensch *Sidnaïssa* te leenen. Weldra bragt hij mij in eene op de Oostersche wijze rijk versierde kamer en zeide mij met veel levendigheid en zelfs met aandoening:

Dit alles is ten dienste van den grooten Sidnaïssa, ver- mits gij mij zegt dat Zondag zijn Grootfeest gehouden wordt, neemt al hetgeen gij ziet. Ik ben te gansche mede- te werken om de plaats, alwaar gij mij zegt, dat hij gaat rusten, te versieren . . . voor hem zou ik alles geven, zelfs zoo het moest, tot mijnen besten mantel toe.

(*Burnous*).

Het is niet weinig vertroostend te zien dat de kinderen van *Mahomet* zelfs met liefde komen aanbieden, hetgeen hun het kost- baarste is om het altaar des Heeren te versieren.

Onze goede zusters gaan steeds voort met de zieken aan huis te bezoeken en die in eene soort van ziekenhuis, de zaal van den grooten raad der *Ulemas en Muphtis*, welke een gedeelte der Catholijke moskée uitmaakt, op te nemen. Dagelijks bieden zich meer dan 80 tot 100 zieken aan om verzorgd te worden. De Stad levert een nieuw schouwspel op, want men weet dat de Arabieren geene gasthuizen en in hunne ziekten geene geneesheeren hebben. Zij laten zich aan de zorgen der voorzienigheid over. Nu zij zus- ters voor de geneeskunde hebben die hen verplegen en genezen, is de zucht voor het leven en vooral voor hunne gezondheid terug- gekomen. Men ziet hun thans gevoelens van godsvrucht, erkente- lijkheid en bewondering, die zij tot heden toe niet gekend schenen te hebben, aan den dag leggen, en zegenen God en die gods- dienst, welke aan die religieuze Vrouwen ingeboezemd heeft, zoo- veel goeds te doen. Wat moet men van dit alles denken? Boven- dien hebben al die zieken, rijke of armé eenen bijzonderen eer- bied voor de H. Maagd, voor welke ik een altaar heb opgericht en van welke zij de medailjes dragen.

Wanneer die Arabieren of Joden onze religieuzen zien, vragen zij als eene groote gunst de vergunning om het kruis te omhelzen, hetwelk zij dragen. Menigwerf vraagt men hun hoe zij naar land, familie en de vermaken der wereld hebben kunnen verlaten, zich met zoo vele vreugde aan de dienst der zieken en de opvoeding der kinderen toe te wijden en zulks alleen ter liefde Gods en zon- der eenig menschelijk belang? . . . Zij gelooven te naauwernood al hetgeen zij zien en hooren.

Ook wanneer eene dier zusters in huis komt, is zulks een feest voor al die hetzelfde bewonen. Men doet al de slaven, kinderen en de geheele familie bijeenkomen, en alle heffen vreugdekreeten en onder zoovele blijken van toegenegenheid worden zij als in zegenpraal in het schoonste vertrek van het huis gebragt. Op kussens

(want stoeien zijn bij de Arabieren niet), worden zij nedergezet en eene soort van eeredienst bewezen. Niets is te kostbaar, de uitgezochte en keurigste spijzen worden haar aangeboden, doch de arme religieuzen, weigeren alles.

Men is zoodanig aan die religieuze vrouwen gehecht, dat, wanneer zij twee dagen wegblijven, men even als kinderen weent. Telkens zendt men slaven uit om hen te doen halen, en men houdt zich ziek om dezelve te doen komen. Zoodanig is de voortgang van het Catholicismus.

De Stad Constantine levert niets merkwaardigs op, dan verschrikkelijke afgronden. De rivier de *Rummel* omringt een gedeelte der stad, en bij het uitgaan derzelve levert die Rivier den schoonsten waterwat op, welke men zien kan; die wateren valen meer dan 100 voeten hoog, en zijn door verschrikkelijke rotsblokken verdeeld. men ziet er nog meerdere watervallen uit de rotsen voortkomen. In de omstreken treft men warme fonteinen en overblijfsels van Romeinse baden aan, welke allerprachtigst moeten geweest zijn wanneer men de uitgegroefde kolommen en overblijfselen van verbazende dikke muren ziet. Volgens gebruik der Arabieren omringt hun kerkhof de stad van alle kanten, zoodat men de Stad niet kan uitgaan zonder over lijken te treden.

VERSLAG.

Nopens den staat der Provincie Noord-Brabant, aan de vergadering der Provinciale Staten, bij derzelve gewone bijeenkomst in den Jare 1839 aangeboden.

(Vervolg.)

Kerkelijke Zaken.

Sedert de laatste bijeenkomst van U. E. G. A. is wederom berigt ontvangen van het toestaan van de volgende Rijks-subsidien, aan kerkelijke Gemeenten, als:

Aan de R. C. Gemeente te *Hulsel*, tot het bouwen eener nieuwe pastorie **f 3,000.**

Aan de R. C. Gemeente te *Esch*, tot herstel der pastorie aldaar, **f 1,000.**

Aan de R. C. Gemeente te *Asten*, tot vergrooting harer kerk **f 4,000.**

Aan de R. C. Gemeente te *Udenhout*, voor het bouwen eener nieuwe kerk, **f 12,000.**

Aan de R. C. Gemeente te *Waspik*, voor het bouwen eener nieuwe kerk, **f 12,000.**

Aan de R. C. Gemeente te *Heusden*, voor het bouwen eener nieuwe kerk, **f 14,000.**

Aan de Hervormde Gemeente van *Heeze en Leende*, voor de herstelling en het in behoorlijk bewoonbaren staat brengen van de Predikants woning aldaar, **f 3,200.**

Terwijl eindelijk de R. C. Gemeente te *Enschot* is gemagtigd geworden tot het verbeteren, voor eigen rekening, harer kerkhuur.

Aan het kerkbestuur der R. C. Gemeente te *St. Michiels-Gestel*, is autorisatie verleend geworden tot het opnemen eener som van **f 10,000**, ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van den herbouw en vergrooting van het kerkgebouw, alsmede tot herstel van den toren.

Aan dat der R. C. Gemeente van *Oploo*, om eene som van **f 600** te negotiëren, tot gedeeltelijke bestrijding der kosten van de verdere voltooiing van dezelve kerk; en

Aan dat van het Gehucht den *Hoek onder Zevenbergen*, tot het negotiëren eener som van **f 4,500**, om daarmede gedeeltelijk in de kosten van het vergrooten van het bestaande kerkgebouw te voorzien.

Onderwijs.

Nopens den staat van het onderwijs op de Latijnsche scholen in deze Provincie, valt niets belangrijks te vermelden. Gedurende het jongst afgelopen schooljaartelden die scholen 296 leerlingen, als:

« <i>Breda</i>	17.
« <i>Eindhoven</i>	27.
« <i>Grave</i>	16.
« <i>Heusden</i>	5.
« <i>Oosterhout</i>	36.
« <i>Boxmeer</i>	15.
« <i>Gemert</i>	26.
« <i>Helmond</i>	18.
« <i>Megen</i>	12.
« <i>Ravenstein</i>	16.
« <i>Uden</i>	84.
Te samen	296.

Zijde 13 leerlingen minder dan in 1837.

Wat het lager onderwijs betreft, daaromtrent nemen wij de vrijheid ons te refereren tot het algemeen overzicht van den staat van het lager schoolwezen in deze Provincie, over het jaar 1838, opgemaakt door de Provinciale Commissie van Onderwijs, ten deze overgelegd; terwijl wij het genoeg hebben daarbij te kunnen vermelden, dat sedert ons laatste verslag, wederom een aantal subsidien uit 's Rijks kas, ten behoeve van het schoolwezen, door Z. M. goedgunstig zijn verleend geworden, als:

Aan de Gemeente *Alem, Maren en Kessel*, voor den opbouw eener school en onderwijzerswoning te *Maren*, **f 400.**

Aan die van *Berkel en Schift*, tot vernieuwing der schoolmeubelen, **f 80.**

Aan die van *Dintelooze*, tot vernieuwing en vergrooting van het school-lokaal, **f 300.**

Aan die van *Escharen*, tot vernieuwing en vergrooting van het school-lokaal, **f 150.**

Aan die van *Milansbeek*, tot vernieuwing en vergrooting van het school-lokaal, **f 300.**

Aan die van *Hogeloan, Rapert en Gastere*, voor den opbouw de afgebrande onderwijzerswoning, **f 300.**

Aan die van *Linden*, voor den opbouw eener nieuwe school en onderwijzerswoning, **f 300.**

Aan die van *Veldendaal*, tot vernieuwing van het school-lokaal en onderwijzerswoning, **f 200.**

Aan die van *St. Stevens*, tot opbouw eener nieuwe school en onderwijzerswoning op de *Kluis*, **f 300.**

Aan die van *Stratum*, tot vernieuwing en vergrooting van het school-lokaal, **200.**

Aan die van *Zerpen*, tot herstel van de door den storm van 29 November 1836 ingestorte school en onderwijzerswoning, **f 300.**

Zijnde, behalve deze Rijks subsidien, door ons ook nog ten zelfden einde uit de Provinciale fondsen toegestaan, aan de Gemeente *Alem, Maren en Kessel*, eene somme van **f 500**, en aan ieder der tien overige Gemeenten, eene som gelijk aan het bedrag van het aan dezelve toegekende Rijks subsidien; terwijl de gelden, welke tot haarstelling der voorgemomen werken, nog verder mogten benoedigd zijn, uit de plaatselijke middelen zullen behoreen te worden gevonden.

Ook heeft het Z. M. wederom behaagd, eenige oude onderwijzers met pensioenen uit 's Rijks kas te begunstigen, met bepaling, ten aanzien van sommige derzelve

om te worden genoten met eene geëvenredigde jaarlijksche toelage uit de Gemeenten-kassen; terwijl aan anderen, door Hoogstdezelve gratificatiën of tegemoetkomingen zijn toegelegd.

Ten einde de bepalingen, voorkomende bij de art. 4, 5 en 7, van 's Konings besluit van 27 Mei 1830, (*Staatsblad no 9*), houdende wijzigingen in de verordeningen omtrent het onderwijs, welke om onderscheidene redenen, voornamelijk ten gevolge der Belgische omstandigheden, buiten toepassing zijn gebleven, te verwezenlijken, heeft het Z. M. goedgedaacht, Hoogstdezelv Minister van Binnenlandsche Zaken te magtigen, om den in 1830 gestaakten arbeid te hervatten, en om te beginnen met te doen overgaan tot het voorloopig onderzoek, zoo nopens het getal en den staat der scholen, als van de jaarwedden en verdere voordeelen, aan de onderwijzers-posten verbonden, welk onderzoek is bevolen bij het tweede lid van vooraangehaald art. 4.

Ten gevolge der daaromtrent door genoemden heer Minister aan uwe Gedeputeerden gedane aanschrijving, hebben wij ons met dat onderzoek onledig gehouden, en zal daaromtrent binnenkort aan den Minister kunnen worden gerapporteerd.

Ook zijn bij ons beraadslagingen aanhangig, nopens de invoering van reglementaire bepalingen opzigts de Schoolgelden, en zulks ten gevolge der door meergenoemden Minister, met Z. Ms. autorisatie, aan ons gedane mededeeling, van door Hoogstdezelve gearresteerde reglementen op de schoolgelden in de Provincien *Groningen, Overijssel en Drenthe*, in de veronderstelling, dat de kennisneming dier reglementen, ons wellicht aanleiding zoude kunnen geven, om in het belang van het lager onderwijs, eenen maatregel van soortgelijken aard te beramen.

De Heer *J. J. Bosscha*, gewezen hoogleeraar aan de Koninklijke Militaire Akademie te *Breda*, als hoogleeraar aan het Atheneum Illustris te *Amsterdam* beroepen zijnde, heeft Zijne Majesteit, bij besluit van 23 februarij jl. no. 106, aan Z. Ed., overeenkomstig deszelfs verzoek, met den 1 mei jl. eervol ontslag verleend, als Lid der Provinciale Commissie van Onderwijs en Schoolopziener in het negeade District van *Noord-Brabant*, en zulks onder dankbetuiging voor de diensten door hem als zoodanig aan het Onderwijs in deze Provincie bewezen; zijnde door Z. M. op de aan Hoogstdezelve gedane voordragt, bij besluit van den 13 mei jl., tot Lid dier Commissie en Schoolopziener in gezegd District, ter vervanging van den genoemden heer *Bosscha*, benoemd, den heer *Mr. J. J. Loke*, lid der Arrondissements Regtbank te *Breda*.

Fabrieken en Trafijken.

Ten aanzien van fabrieken en trafijken, tot welker oprigting de autorisatie of van het hooge of van het Gewestelijk Bestuur vereischt wordt, kunnen wij aan U. E. G. A. mededeelen, dat, sedert junij des vorigen jaars, toestemming is verleend geworden tot het oprigten van de navolgende:

- 1 Steenbakkerij. 4 Bierbrouwerijen. 1 Schorsmolen.
- 2 Wind-Korenmolens. 1 Lijmkokerij. 1 Doekstoffen-weverij. 1 Likeurstokerij
- 3 Kunst-azijn-fabrieken. 4 Aardappel-jenever of brandewijn stokerijen.
- 1 Fabrijk van verniste taf, linnen en lederwerk, terwijl ook nog autorisatie is verleend, om in eene bestaande pottenbakkerij, ook roode pannen en plavuizen te bakken, en om bestaande koren-, pel- en oliemolens ook tot andere einden te bezigen.

In de meeste fabriekplaatsen heerschte in het afgelopen jaar veel levendigheid; doch U. E. G. A. zullen gewis met ons betreuren den ramp, welke op den 2 Junij jl., een der meest belangrijke fabrieken in dit Gewest getroffen heeft, namelijk het afbranden der wollen en lakenfabriek van de heeren *Diepen Jellinghaus en Comp. te Tilburg*, met eene aanzienlijke hoeveelheid afgewerkte stukken laken, en dew voorraad van wol, welke zich daarin bevonden, waardoor niet alleen de eigenaars der fabriek een zeer gevoelig verlies hebben geleden, maar welken ramp ook tevens als eene calamiteit voor de Stad *Tilburg*, zoude kunnen aangemerkt worden, in dien niet de heeren *Diepen Jellinghaus en Comp.*, in de gelegenheid waren gediend het aanzienlijk getal huisgezinnen, welke in de fabriek hun bestaan weest, om aan het aanzienlijk getal huisgezinnen, welke in de fabriek hun bestaan vonden, werk te verschaffen, zoo in de werkplaatsen van andere fabriekanten aldaar, welke zulke dadelijk hadden aangeboden, als in een ander aan hen toebehoorende etablissement, mede onder *Tilburg* gelegen, en welke tot zoo lang het afgebrande gebouw weder zal opgerigt zijn.

Landbouw.

De door het overlijden van den heer *L. Eestermans* ontstane vacature in de Provinciale Commissie van Landbouw, werd aangevuld door de benoeming van den heer *D. Korteweg*, te *Kundert*, tot lid dier Commissie.

Met betrekking tot den staat van den landbouw, refereer wij ons tot het zeer belangrijk verslag door de Provinciale Commissie van Landbouw, over het jaar 1838, aan ons ingezonden, hetwelk wij hierbij overleggen.

Volgens de bij ons ingekomen berigten zijn, in de onderscheidene binnen deze Provincie bestaande meestoven, gedurende het jaar 1838 gereed geworden 1727 vaten meekrap, van onderscheidene kwaliteit.

U. Zijdesteelt.

Overeenkomstig de dispositie van U. E. G. A., van den 5 Julij 1838, no. 10, hebben wij de eer U. E. G. A. te berigen, dat de Maatschappij tot instandhouding en uithreiding van de Zijdesteelt in deze Provincie, wettig is geconstitueerd en zich gevestigd heeft.

Die Maatschappij reeds aanvraag, ter bekoming der aan haar toegedachte subsidien uit de Provinciale fondsen, aan ons gedaan hebbeude, doch door U. E. G. A. bij hare bovengemelde dispositie bepaald geworden zijnde, dat zulks na het voorbij ginge der bovengemelde dispositie in nadere overweging zou worden genomen, schreeven, alsteen, nog te geven berigt in nadere overweging zou worden genomen, zoo zullen U. E. G. A. alsnu kunnen overgaan, om die subsidie te bepalen en ons tot het mandateren van dezelve te autoriseren, vermeenende wij tevens hierbij te moeten overleggen een nader door het Bestuur dier Maatschappij tot het betrekken van zoodanige subsidien, zoo mede tot het erlangen eener jaarlijksche bijdrage, aan ons gerigt verzoek, ten einde U. E. G. A. dat laatste punt in overweging zouden kunnen nemen; bevattende dat nader verzoek tevens een rapport van hetgene door die Maatschappij bereids is verrigt.

Veeartsen, Veeveelt en Veesichte.

Overeenkomstig de door U. E. G. A. in den voorleden jare genomene beschikking, is over 1838 aan de Veeartsen *Rykzen en Montens*, ieder **f 250** en aan den Veearts *Boymans* **f 200**, bij wijze van gratificatie, uitbetaald geworden; terden wij, uit aanmerking dat de omstandigheden van die personen geene verandering hebben ondergaan, de eer zullen hebben, tot regeling dezer betaling voor 1839, eens daartoe strekkende voordragt aan U. E. G. A. aanbieden.

Volgens de dekkingen door de hengstenhouders in dit Gewest aangeboden en ingeleverd, zijn, gedurende het jaar 1838, 1667 merrien (zijnde 354 meer dan in 1837) gedeekt geworden.

Onder dat getal zijn niet begrepen de merrien *Arj*, in 1838, bij de hengsten uit de Koninklijke steeterij te *Borculo*, waarvan er tien in deze Provincie waren gestationneerd, ter dekking zijn gebragt, bedragende een getal van 501.

Van de door die hengsten ten jare 1837 gedane dekkingen, ten getalle van 396, zijn 123 veulens voortgekomen.

De handel in paarden, vooral in de Landen van *Altna en Heusden*, was in 1838 zeer levendig - en dit, benevens de temelijks goede prijzen die gemaakt werden, heeft niet weinig gestrekt tot aanmoediging der paardenfokkerij.

Ook de afzet van rundvee geschiedde met winst. Het vleesch werd tot hooge prijzen verkocht.

De schapenteelt vermindert. Het tegenovergestelde heeft men ten aanzien der varkensteelt opgemerkt.

Over het algemeen was de staat der gezondheid van het vee gunstig. De longziekte onder de runderen bleef echter hier en daar aanhouden.

(Vervolg hierna).

Voor de ongelukkigen van Heesbeen zijn nog ingekomen.

Vat	te Leiden	f 4,95
Van K.	te Zaandam	» 100,00
Van R. P. J.	te Amsterdam	» 6,18
Bedrag van ons vorig nummer		» 86,20

Te Zamen 197,33.

ADVERTENTIE.

** Heden verlost voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon
A. M. SASSEN, hartelijk geliefde Echtgenoot van
H. P. VAN DEN BERGH,
Med. Doctor.

Veghel den 28sten Julij 1839.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen-Vaarten, enz.

OPENBARE
VERPACHTING.

VAN
VEEREN,
te Boxmeer.

De Agent van het Domein te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, al of niet in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het Eerste ressort, onder nadere goedkeuring van den Heer Administrateur der Domeinen, ten overstaan van den Heer Burgemeester te Boxmeer, op Dingsdag, den 13den Augustus 1839, des middags, ten 12 ure, in het Logement de Keizer, aldaar, voor den tijd van drie achtereenvolgende jaren

VERPACHTEN:

- Het Groote Maasveer te Boxmeer, met Huizinge, Erve en Moestuin.
 - Het Kleine Maasveer aldaar, genaamd Mazenburg, met Huis en Erve, Moestuin en Bouwland.
- Alle verdere inlichtingen zijn te bekomen bij de Beambten der Domeinen, in loco, alsmede ten Kantore van den ondergeteekende Agent van het Domein.

's Hertogenbosch,
den 13den Julij 1839.

De Agent van het Domein vóórnoemd,
H. W. VAN GRASVELD.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene fraaije bijna nieuwe C A R I C L E of zeer ligte C H A I S- met T U I G voor een paard, te bezorgen en te bezien bij de kinderen VAN BEEK te Hintham.

** Opperigt hebbende eene Fabrik van dubbelde gezuiverde Schrijfinkt, Gebreveteerd door Z. M. den Koning der Nederlanden, enz, heb ik door dezen de eer het Publiek te berichten, dat door onafgebroke moeite, ik eindelijk geslaagd ben, eene Schrijfinkt daar te stellen, welke, zoo al niet alle de buitenlandsche verre overtreft, in allen gevalle met de beste soorten kan wedijveren, en zich alzoo, zoo door beste kwaliteit, als prijs aanbeveelt.

Dezelve heeft al de vereischten, welke eene goede Schrijfinkt moet bezitten, namelijk: hij is zoodanig vloeibaar, dat daarmede het kleinste schrift en de fijnste omhaal of trek kan geschreven of gemaakt worden, en bezit evenwel zooveel lijvigheid om nimmer uit de pen te vallen, en zoo doende het schrift te beveleken, eindelijk, hoezeer bij het schrijven, wegens deszelfs zuiverheid, zich blaauw voordoende, neemt hij in korten tijd het schoonste zwart aan, hetwelk noch bij verloop van tijd verbteekt of rood wordt.

Voor de metalieke of stalen pen, is dezelve wegens hare onschadelijke toebereiding, ten hoogste geschikt, al hetwelk den ondergeteekende het vertrouwen geeft, dezelve als volmaakt te mogen noemen.

Deze inkt is zoodanig van alle onreinigheden gezuiverd, dat dezelve volstrekt geen zinksel in de Flesch of Inktkoker, wanneer deze goed gesloten zijn, nalaat, en alzoo altijd zuiver blijft.

De bovengemelde dubbelde gezuiverde Schrijfinkt, wordt gefabriceerd op het Reguliers Plein, No. 18. Bij G. B. ROCK, Fabrikant van dubbelde gezuiverde Schrijfinkt van 's Konings Hof, te Amsterdam, en is bij den Drukker en Uitgever dezes verkrygbaar.

PRIJS: Heele Flesch. 65 Cent.
" Halve " 35 "

BINNENLANDSCHE BEURS PRIJZEN.
BEURS AN AMSTERDAM.

Heden, Zaturdag 27 Julij 4½ Ure.

Werk. Sch. 2½ pCt. 55, Dito 5 pCt. 102½, Kansblij. f 27½, Am. Synd. 4½ pCt. 96½, Dito 3½ pCt. 81½, Oost-Indie 5 pCt. 100, Ardoin 85 p. st. 18½, Mexikanen 23½.

Te 's Hertogenbosch, bij D. A. A. DE ROOIJ, Boek- en Courantdrukker.

Latere Berigten.

P A R I J S, den 27sten Julij.

Z. M. de Koning, de Koningin en Madame Adelaide bearens de Hertog en de Hertogin van Orleans zijn uit Neuilly afhier terug, om de Julijfeesten bij te wonen.

Heden ten 7 uren kondigde het kanon der invaliden de opening van den 8sten verjaardag der Julijfeesten aan; diensten werden in de kerken en tempels gezongen, de portalen der parochie kerken waren allen met zwart behangen, al de begraafplaatsen der slagoffers in drie dagen waren met lijksieraden voorzien. Die, welke het gedenkstuk van het Louvre versieren, zijn rijk en prachtig. Overal zijn sterke detachementen om de openbare rust te handhaven, welke nergens is gestoord geweest. De wachtten waren verbodsblij. Er worden groote toebereidselen voor de volksvermaken van maandag gemaakt.

— De raad van Admiraatschap is heden op het ministerie van Marine vergaderd geweest.

— Eene Stoomboot van den staat heeft den 23sten Julij bevel ontvangen om onmiddellijk uit Marseille naar Constantinopel te vertrekken en moet dépêches voor den ambassadeur van Frankrijk overbrengen.

— Een brief uit St. Petersburg van den 13den Julij houdt in dat ten gevolge van uit Constantinopel ontvangen berigten, vele raadsvergaderingen hebben plaats gehad, welke door den Keizer zijn voorgezeten geworden. Naar men verneemt zou besloten zijn om dadelijk in het oosten tusschen beide te komen, en om alle verdraging te voorkomen, zou Z. M. in den loop dezer maand met twee zijner zonen en vergezeld van den Minister van oorlog, Prins Chernitscheff en den graaf de Nesselrode naar Odessa vertrekken.

De Graaf Pahlen, ambassadeur van Rusland in Frankrijk, is te St. Petersburg aangekomen.

Men spreekt altijd in de Russische salons van de benoeming van den hertog van Leuchtenberg tot onderkoning van Poleh.

In eene Correspondentie uit Toulon, volgens brieven van de effanden Ourlac door de laatste pakketboot uit den Levant aangekomen, leest men het volgende:

De Admiraal Lutande door de brik Bougainville vernooten hebbende, dat de Turksche vloot gereed was de Dardanellen te verlaten, volgde dezelve met het schip de Jena en had een onderhoud met den Capitan-Pacha; hij sommeerde dezen laatste om wederom het kanaal binnen te loopen, doch Achmet antwoordde dat hij het regt had om de middellandsche zee te bevaren en dat bovendien zijne bevelen duidelijk waren. De admiraal aan boord terug gekeerd gaf bevel aan de stoomboot de Papin om dépêches naar den ambassadeur over te brengen.

De admiraal Roussin was zeer verwonderd te vernemen, dat de Turksche vloot uitgezeild was, wende dat het nieuwe kabinet zeer voor den vrede genegen was en aan de ambassadeurs betogel had, dat de vloot terug zoude trekken en naar Constantinopel terug keeren. De tijding van het uitzeilen, door den ambassadeur medegedeeld, bragt den Divan in beweging, want men vernam tevens de nederlaag van Hafiz Pacha.

Het geheele fransche eskader is te Ourlac ten getalle van zes schepen, eene Korvet en twee Brikken en oefent zich dagelijks in het vuren.

BRUSSEL den 28sten Julij.

ONLUSTEN IN HANOVER.

De Gazette Universelle van Augsburg deelt bijzonderheden over de gebeurtenissen van den 18den te Hanover mede.

Reeds daags te voren had de tijding dat de municipale President Rumann in zijne functien was geschort en dat in deszelfs plaats een vreemdeling, de Heer Hagemann, was benoemd, eene groote gissing onder de gemoederen te weeg gebracht.

De Landdrost had den municipale raad legen den 18den bijeengeroepen om den nieuwen President of Burgemeester te installeren. Al de leden van den raad waren tegenwoordig en hebben krachtedig tegen deze onwettige handelwijze geprotesteerd. Druizende burgers stonden voor het Stadhuis en moede om langer te wachten, zijn zij naar binnen gerukt, hebben de deur der raadkamer opengeloopt en zijn onder het aanheffen van oproerkraaijen de zaal binnengetrokken. De heer Hagemann hun willende bedaren, werd weg getukt en zou buiten het venster gesmeten zijn, indien eenige leden van den raad hem niet te hulp gekomen waren.

Met veel moeite is hij benevens de prefect in veiligheid geraakt en naar huis teruggekeerd. De Koning hiervan onderrigt, heeft laten weten dat hij eene deputatie uit de burgerij des middags zou ontvangen om derzelver grieven aan te hooren.

De municipale raad en een aantal notabelen hebben een adres opgemaakt, waarin zij zich over de schending hunner regten doot het benoemen van eenen vreemden burgemeester beklagen.

De deputatie werd door meer dan 800 burgers en duizende personen, die dezelve omringden gevolgd. Aan het paleis gekomen werd de deputatie alhoen ontvangen en de Koning zeide in de beleefde bewoordingen, dat hij geen voornemen had de regten der burgerij te schenden en de benoeming van den Heer Hagemann zou intrekken. De Heer Evers is voortloepig in de plaats van den Heer Rumann benoemd. Van alle kanten zij dragonders gendarmen en agenten van politie gekomen om de volkschaalung en de nacht van den 20ste en 21ste te verdrijven.

Overigens neemt alles een duister aanzien aan. Van alle kanten heeft men jagers, huzaren en infanterie doen komen, die rondom de stad eene soort van belegering uitmaken. Al de posten zijn verbodsblij.

De officieren met verlof zijn opgeroepen, doch er hebben nog geene arrestatien plaats gehad. Men ziet nadere berigten te gemoet.